

IN STAPHORST

'In Staphorst' schetst een intiem portret van een kleurrijk dorp. Fotografe Mirjam Bleeker verbleef er tussen 1992 en 1994 regelmatig. Ze raakte vertrouwd met Staphorst en diens inwoners. Haar verblijf leverde een reeks buitengewoon mooie, intieme en interessante foto's op. Het boek geeft een prachtig beeld van de Staphorster cultuur aan het eind van de twintigste eeuw. Er waren nog mannen en kinderen die de streekeigen kleren droegen. Bovendien waren er nog kleinschalige boerenbedrijven met soms maar enkele koeien. De melk werd in bussen aan de diek gezet. Tot op de dag van vandaag zie je in Staphorst nog vrouwen in streekdracht, maar de rest is voorgoed verleden tijd.

WWW.WBOOKS.COM

IN STAPHORST

W BOOKS

IN STAPHORST

Mirjam Bleeker

W BOOKS

IN STAPHORST

Twintig jaar geleden maakte Mirjam Bleeker dit beeldverhaal over Staphorst. Een uniek kijkje in een bijzonder dorp dat niks aan kracht heeft ingeboet. De generatie die de hoofdrol speelt.

Veel van de gefotografeerde mensen zijn er inmiddels niet meer, evenmin als het kleinschalige ‘boeren’ dat van dichtbij in beeld is gebracht. Veel bestaat nog wel: de klederdracht, de sterke gemeenschapszin en de christelijke identiteit. Staphorst is altijd zichzelf gebleven. Dat dit beeldverhaal alsnog in boekvorm verschijnt kan dan ook gezien worden als een ode aan ‘het dorp’. Of zoals Mirjam het zelf zegt: “Twintig jaar terug was er ook al het idee om al mijn foto’s te bundelen. Toen is dat er niet van gekomen. De beelden zijn me echter altijd dierbaar gebleven en daarom vind ik het ook zo bijzonder dat er dan nu toch een boek van is gekomen.”

Dit boek leest als een verhaal zonder woorden. Helemaal achterin worden aan de hand van miniaturen de beelden toegelicht. De foto’s nemen de kijker eerst mee naar de markt, waar Staphorster vrouwen een kledingveiling bijwonen. Van de warme zomer gaan we via de herfst naar de winter; elk seizoen met zijn eigen lichtval, kleuren en natuur. Maak kennis met de kleine boerenbedrijven, de Staphorsters en hun traditionele interieurs.

Bijzondere aandacht is er ook voor de kleurrijke stoffen, die veelal zelf gemaakt en beschilderd worden en een belangrijke plaats innemen in het dagelijkse leven.

We eindigen daar waar alles weer opnieuw begint: de lente.

MIRJAM BLEEKER

In de begin jaren 90 kwam ik eigenlijk per toeval in Staphorst terecht. Ik had er natuurlijk wel eens over gehoord, maar had er niet echt een voorstelling van.

Het was winter. Ik was 28 en net begonnen met fotograferen. Via een stage bij een fotograaf kreeg ik de kans om een traditioneel interieur in Staphorst te fotograferen. Ik herinner me nog goed hoe ik onmiddellijk gefascineerd en geraakt was door wat ik zag. Een traditionele wereld maar ook een die gewoon meedraait in het moderne leven, kleurrijk en vol verhalen. Het leek me een heel mooi onderwerp om mij in te verdiepen en vast te leggen. Arend Muller van de gemeente hielp mij mijn weg door het dorp te vinden en introduceerde mij bij de Staphorsters. Ik huurde een weekendhuisje in IJhorst zodat ik er veel kon zijn en zo werd dit het begin van een tweejarig project.

In het begin liet ik de camera thuis. Ik maakte kennis met de Staphorsters, luisterde naar hun verhalen en gaf mijn ogen de kost. De tijd die ik hier voor nam resulteerde in wederzijds vertrouwen en op den duur mocht ik het Staphorster leven in al z'n facetten vastleggen. Alle seizoenen kwamen voorbij en mijn aandacht ging vooral uit naar het alledaagse.

Jan en Jinne, broer en zus met een klein boerenbedrijfje, werden mij dierbaar. Ik kwam er graag over de vloer en werd een onderdeel van hun dagelijks leven. Jan en Jinne wilden op hun beurt ook alles weten over mijn leven in de grote stad.

De Staphorster is niet iemand die zomaar op de foto wil. Uitgebreid poseren was er niet bij. Ik heb snel leren werken om dat ene bijzondere moment te kunnen pakken en om dat kleine beetje daglicht dat de huizen binnenviel optimaal te benutten. Ik denk dat mijn onbevangenheid en misschien zelfs mijn onervarenheid een belangrijke rol heeft gespeeld in de directe sfeer van de foto's. Er is nauwelijks ruis tussen de foto en de kijker.

Voor mij is dit project bepalend geweest voor mijn identiteit als fotograaf. Ik reis veel en leg vooral het dagelijks leven en interieuren vast; plekken en mensen.

Twintig jaar terug was er ook al het idee om van deze serie foto's een boek van te maken. Toen is dat er niet van gekomen. Het zijn beelden die mij altijd dierbaar zijn gebleven en vind het daarom erg bijzonder dat er nu toch nog een boek van is gekomen.

Klaasje Compagner in zware rouw. De rouwdracht is aan allerlei regels gebonden. Zware rouw draagt men bij het verlies van een naast familielid. In Staphorst wordt meestal langer gerouwd dan in Rouveen. Het meisje draagt een machinaal gebreid wollen vest tegen de kou.

Wanneer iemand besluit om geen Staphorster streekdracht meer te dragen, maar over te stappen op burgerkleren, of wanneer iemand overleden is en er geen dochters zijn die in dracht gaan, kan de kleding op een kledingveiling bij opbod worden verkocht.

Staphorster vrouwen en anderen met belangstelling kunnen er hun collectie aanvullen. Veel kledingstukken gaan een generatie lang mee.

Bezichtiging van de kavels op een Staphorster kledingveiling. Aan lange lijnen zijn verschillende soorten textiel opgehangen. Links hangen rood geblokt beddengoed en zakdoeken. Rechts blauwe schouderdoeken voor de rouwdracht. Het geoefende oog ziet de verschillen: er zijn doeken voor daags en voor netjes.

Louise Compagner, Staphorst. Tot hun derde levensjaar gingen zowel jongens als meisjes ‘in de rokken’. Daarna kregen jongens een broek aan. De kleding van meisjes leek in grote lijnen op de kleding van volwassen vrouwen.

Bezoekers van een kledingveiling in Staphorst. Deze veilingen zijn openbaar en worden met een advertentie in de krant aangekondigd. Er komen niet alleen vrouwen op af die Staphorster streekdracht dragen, maar ook verzamelaars die soms van heinde en verre komen.

Blauwe lappen fungeren als zonwering, Oude Rijksweg 350 Rouveen. De combinatie van de kleuren blauw en groen (soms aangevuld met rood) op ramen en deuren is typerend voor het dorp. Er zijn evenwel allerlei verschillen aan te wijzen: luiken met of zonder witte biezen, en ook de intensiteit van het blauw en het groen varieert.

Hendrikje Bisschop-Coster uit Rouveen, lichte rouw. De slaapmuts is versierd met stipwerk. Lichte rouw wordt gedragen als afsluiting van de zware rouw, of wanneer men rouwt in de vierde graad.

Detail van de binnenzijde van een geplisseerde blauwe wollen onderrok. Om de rok mooi geplooid te krijgen, leggen sommige vrouwen hun nieuwe rok eerst gedurende enige tijd onder hun matras. Zo worden door warmte en druk de plooiën erin ‘geperst’.

Bezichtiging van de ingebrachte kavels voor aanvang van de kledingveiling in Staphorst. Men vindt er kledingstukken voor in en uit de rouw, voor daags en voor netjes en voor verschillende smaken. Ook kan men er net dat stukje stof vinden waar men al jaren naar op zoek is.

Alle kledingstukken worden nauwkeurig bekeken en besproken. Klaasje de Weert-Lier en Jantje Troost-Brand bekijken een ingebrachte zondagse toefmuts.

Het tuinhok van Grietje Veijer, Oude Rijksweg 264 Rouveen.

Jan Mijnheer in werkdraft, Rouveen. Hij zit met zijn hond in de deuropening van de ‘baanderdeur’. Zijn hemd wordt gesloten door gouden keelknopen. Over zijn hemd draagt hij een wollen hemdrok, voorzien van twee rijen met wollen garen omwonden houten knopen. De hulpzelen houden de broek op.

Jentje Hooikammer in het achterhuis van haar boerderij, Rouveen.